

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

**dokonanej w dniach 9-10 listopada 2013 r. na kierunku „administracja” prowadzonym
w ramach obszaru kształcenia nauk społecznych na poziomie studiów pierwszego
stopnia w Katedrze Administracji
Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Nauk Społecznych
w Otwocku o profilu praktycznym**

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:
przewodniczący:

dr hab. Krzysztof Szewior – członek PKA,
członkowie:

dr hab. Grzegorz Smyk – ekspert PKA,

dr Piotr Sitniewski – ekspert PKA,

Artur Gawryszewski – ekspert formalno – prawny,

Andrzej Burgs – przedstawiciel PSRP.

Krótką informacja o wizytacji

Polska Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy oceniała jakość kształcenia na kierunku „administracja” prowadzonym w Katedrze Administracji Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Nauk Społecznych w Otwocku na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym. Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie przedłożonego przez Uczelnię raportu samooceny oraz przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, hospitacji, lektury prac dyplomowych, spotkań i rozmów przeprowadzonych z władzami Uczelni oraz Wydziału, pracownikami i studentami ocenianego kierunku. Władze Uczelni i Wydziału stworzyły bardzo dobre warunki do pracy Zespołu Oceniającego PKA.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji.

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego.

1.Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku sformułowana przez jednostkę

- 1) Koncepcja kształcenia nawiązuje do misji Uczelni oraz odpowiada celom określonym w strategii jednostki

Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Nauk Społecznych w Otwocku została utworzona na mocy decyzji nr DSW-3-0145-304/TT/2001 Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 6 grudnia 2001 r. Kształcenie na początku istnienia Uczelni odbywało się w dwóch

specjalnościach: zarządzanie przedsiębiorstwem oraz gospodarka regionalna. Zgodnie z §25 ust. 1 Statutu – uczelnia posiada strukturę bezwydziałową. Władze Uczelni przedstawiły Zespołowi Oceniającemu Uchwałę nr 1/2012 Senatu z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie uchwalenia Strategii Rozwoju Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Nauk Społecznych w Otwocku.

Uczelnia informuje, że jej misją jest udział w budowaniu nowoczesnego społeczeństwa na podwalinach wiedzy w województwie i na poziomie lokalnym. Cel ten zamierza osiągnąć poprzez kształcenie ludności i kadr pracowniczych dla lokalnej przedsiębiorczości, administracji publicznej. Jednym z zasadniczych celów działalności jest ścisła kooperacja z lokalnymi pracodawcami. Działaniom tym przypisuje się zadanie dwustronnego transferu wiedzy, oferowania miejsc realizacji praktyk, łączenia wiedzy i umiejętności oraz postaw. Stąd między innymi wynika wybór praktycznego profilu nauczania oferujący większy komponent specyficznych zajęć i obecność praktyków z procesie kształcenia. Tak zarysowana misja Uczelni pozostaje w związku z kierunkiem kształcenia administracyjnego oraz wybraną koncepcją studiów o profilu praktycznym. Wizja Uczelni do 2020 zakłada realizowanie celów w obszarach: kształcenie kadr dla przyszłości, tworzenie wiedzy i jej transferu, budowę społeczeństwa wiedzy. Głównym zadaniem Uczelni postanowiono uczynić kreowanie elit społecznych zdolnych do kształcenia ustawicznego, przedsiębiorczych, mobilnych, przejawiających troskę o dobro i interesy kraju, a ponadto upowszechniających w swoim środowisku wiedzę i postawy obywatelskie.

Do głównych kierunków rozwoju zaliczono: rozwój kształcenia (w tym podyplomowego), rozwój badań i współpracy z gospodarką, aktywizacja działań społecznie użytecznych, rozwój bazy materialnej.

Uczelnia przyjęła strategię Rozwoju Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Nauk Społecznych w Otwocku na lata 2012 – 2020. Zakłada ona rozwój Uczelni w trzech zasadniczych obszarach, kształceniu, badaniach naukowych oraz relacji z otoczeniem społecznym i gospodarczym. Podniesienie jakości działania wymaga od Szkoły podjęcia działań w odniesieniu do:

- a. różnorodności programów kształcenia dostosowanych do potrzeb rynku pracy na poziomie kierunku, specjalności i przedmiotów;
- b. otwartości Uczelni na otoczenie społeczne i gospodarcze;
- c. mobilności kadry akademickiej oraz studentów w zakresie podejmowania nowych wyzwań edukacyjnych;
- d. konkurencyjności w sektorze szkolnictwa wyższego;
- e. efektywności wykorzystania zasobów ludzkich i materialnych;
- f. przejrzystości działania Uczelni.

W opracowaniu Strategii wykorzystano materiały i wyniki badań dot. strategii rozwoju Mazowsza, powiatu i miasta Otwock oraz publikacje MNiSW związane z reformą szkolnictwa wyższego. Uczelnia aktywizuje społeczność studencką do organizowania studenckich imprez kulturalnych. Uczelnia współpracuje z samorządem studenckim.

Rozwój kierunku mieści się w misji i strategii rozwoju, bowiem Uczelnia kształciła w zakresie nauk społecznych, obecnie nauczanie prowadzone jest na kierunku zarządzanie i administracja. Wcześniej kształcono także na kierunkach: gospodarka przestrzenna, informatyka i socjologia. Uczelnia zakłada niezmienną politykę państwa w zakresie szkolnictwa wyższego, dlatego sformułowane zadania będzie musiała realizować poprzez samofinansowanie, a to oznacza, że będzie koncentrować się na słabych stronach wskazanych w analizie SWOT: własna kadra naukowa, zaplecze badawcze, współpraca z otoczeniem gospodarczym, studia podyplomowe, nakłady inwestycyjne w rozwój Uczelni, rozwój infrastruktury.

- 2) Wewnętrzni i zewnętrzni interesariusze uczestniczą w procesie określania koncepcji kształcenia na danym kierunku studiów, w tym jego profilu, celów, efektów oraz perspektyw rozwoju

Program kształcenia zgodnie z deklaracją Uczelni jest produktem całego środowiska akademickiego oraz otoczenia zewnętrznego, szczególnie organów administracji publicznej miasta i regionu. Nie okazano jednakże dokumentacji potwierdzającej współpracę z otoczeniem zewnętrznym w zakresie kreowania misji czy strategii działania, ani interesariuszy wewnętrznych (studentów, pracowników naukowo – dydaktycznych) w budowaniu i kreowaniu programu czy efektów kształcenia.

Uczelnia podejmuje się inicjowanie dyskusji o rozwoju miasta, jednakże jak ustalił ZO, relacje z władzami miasta wymagają dalszego starannego budowania.

Do tej pory nie udało się zorganizować ruchu absolwentów Uczelni, w związku z tym nie pozyskuje się także wiedzy na temat ich losów zawodowych. Uczelnia przy opracowaniu strategii rozwoju dokonała oceny we własnym zakresie stanu szkolnictwa wyższego w Polsce oraz czynników je determinujących, a odnoszących się do populacji, struktury szkolnictwa wyższego, rozmiarów rekrutacji w szkołach publicznych i niepublicznych, rozwojowych uwarunkowań regionalnych województwa mazowieckiego i Otwocka jako miasta satelickiego dla Warszawy. Raport ten zawiera także katalog szans i zagrożeń rozwoju oraz analizę SWOT.

Oferta kształcenia sprowadza się do prowadzenia nauczania na dwóch kierunkach studiów, tj. na zarządzaniu i administracji. Nie należy ona zatem do zbyt rozbudowanych, nie niesie ze sobą też aspektów innowacyjności dydaktycznej czy badawczej.

Uczelnia zwróciła się do lokalnych i regionalnych pracodawców (szczególnie jednostek publicznych) z prośbą o ustosunkowanie się do przyjętej koncepcji kształcenia, jednakże jak zapewnia Rektor, nie otrzymano żadnej odpowiedzi zwrotnej.

Studenci jako interesariusze wewnętrzni nie uczestniczą w opracowywaniu koncepcji kształcenia na kierunku administracja. Należy jednakże zaznaczyć, że nie są tym także zainteresowani.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego - znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Koncepcja kształcenia nawiązuje do misji Uczelni oraz odpowiada celom określonym w strategii jednostki.

2) Wewnętrzni i zewnętrzni interesariusze nie uczestniczą w procesie określania koncepcji kształcenia na danym kierunku studiów, w tym jego profilu, celów, efektów oraz perspektyw rozwoju. Uczelnia przy opracowaniu Misji i Strategii na najbliższe lata posiłkowała się ogólnodostępnymi danymi i na tej podstawie, poprzez analizę SWOT, sprecyzowała własne stanowisko. Nie okazano dokumentacji potwierdzającej konsultacje środowiskowe nad nowym programem kształcenia, nie zorganizowano ruchu absolwentów. Studenci nie uczestniczą w opracowywaniu koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku. Kryterium szczegółowe nie jest spełnione.

2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

1. Zakładane przez jednostkę efekty kształcenia odnoszące się do danego programu studiów, stopnia i profilu, kształcenia są zgodne z wymogami KRK oraz koncepcją rozwoju kierunku; zakładane efekty kształcenia na kierunkach o profilu praktycznym uwzględniają oczekiwania rynku pracy lub wymagania organizacji zawodowych, umożliwiające uzyskanie uprawnień do wykonywania zawodu, a na kierunkach o profilu ogólnoakademickim wymagania formułowane dla danego obszaru nauki, z której kierunek się wywodzi; opis efektów jest publikowany

Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Nauk Społecznych w Otwocku w przedstawionym Polskiej Komisji Akredytacyjnej Raporcie samooceny wskazała, że oceniany kierunek studiów Administracja prowadzony jest na poziomie studiów pierwszego stopnia (studia licencjackie), w profilu praktycznym w formie niestacjonarnej (aczkolwiek program kształcenia przygotowany jest zarówno dla formy stacjonarnej, jak i niestacjonarnej), a ponadto przyporządkowała efekty kształcenia do obszaru nauk społecznych, dziedziny nauk prawnych i dyscypliny nauki o administracji. Takie samo przyporządkowanie wynika z punktów 8 i 9 przedłożonego programu kształcenia. **Przyporządkowanie takie należy ocenić pozytywnie.** Konieczne jest zatem sprawdzenie odniesienia kierunkowych efektów kształcenia do efektów kształcenia w zakresie nauk społecznych opisanych w załączniku nr 2 do Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 201 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (Dz.U. Nr 253, poz. 1520). Odniesienie takie zostało przeprowadzone w tabeli w punkcie II.!. Programu kształcenia. **Pozytywnie należy ocenić** fakt, że efekty kształcenia dla kierunku studiów Administracja zostały sformułowane w sposób bardziej szczegółowy w porównaniu do opisu zawartego w załączniku do Rozporządzenia i stanowią swoistą adaptację tego opisu przewidzianego dla całego obszaru nauk społecznych do specyfiki kierunku studiów Administracja. Przykładowo, gdy w opisie dla nauk społecznych jest mowa o „strukturach i instytucjach społecznych”, to

kierunkowe efekty kształcenia koncentrują się na „organach państwowych”, „instytucjach tworzących i stosujących prawo”, „samorządzie terytorialnym” itp.

Zapewne oczywistą omyłką pisarską jest uczynione kilkakrotnie w końcowej części wspomnianej tabeli (od efektu K_K04 do K_K08, a podobny błąd popełniono również w objaśnieniach oznaczeń) odniesienie do efektów o symbolach S1A zamiast S1P (treść tych efektów jest identyczna, nie ma zatem mowy o merytorycznej wadliwości odniesień). Jednak wbrew temu, co wynika z kolejnej tabeli, a mianowicie Tabeli pokrycia obszarowych efektów kształcenia przez kierunkowe efekty kształcenia (a konkretnie wbrew ostatniej jej rubryce, w której wskazano, że efekt obszarowy S1P_K07 „potrafi myśleć i działać w sposób przedsiębiorczy” jest „pokryty” przez efekt kierunkowy K_K08) w trzeciej kolumnie części „Kompetencje społeczne” pierwszej ze wspomnianych tabel (Efekty kształcenia dla kierunku studiów Administracja) żaden z efektów kierunkowych nie odnosi się do efektu S1P_K07. Jest to jednak znowu oczywista omyłka pisarska, gdyż analiza treści kierunkowego efektu K_K08 pozwala w pełni odnieść go do obszarowego efektu S1P_K07.

Uwzględniając te oczywiste omyłki można zatem stwierdzić, że **kierunkowe efekty kształcenia „pokrywają” wszystkie efekty kształcenia obszaru nauk społecznych**. Wspomniana „Tabela pokrycia obszarowych efektów kształcenia przez kierunkowe efekty kształcenia” potwierdza to stwierdzenie i wykazuje bardzo wyraźnie, którymi efektami kierunkowymi został „pokryty” każdy z efektów obszarowych. Największą liczbą efektów kierunkowych „pokryty” został efekt S1P_W04 „zna rodzaje więzi społecznych w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych (...) i rządzące nimi prawidłowości”. Nie może to dziwić, jeśli przyjmiemy, że więzi społeczne w zakresie dziedziny nauk prawnych to oczywiście stosunki prawne.

W przedstawionych Opisach modułów kształcenia / przedmiotów (sylabusach) dokonane zostało natomiast odniesienie efektów kształcenia dla modułu / przedmiotu do kierunkowych efektów kształcenia. Analiza poszczególnych opisów również upoważnia do **oceny pozytywnej** tych odniesień. W tym miejscu należy jednak zwrócić uwagę, że w rzeczywistości przedstawione dokumenty wbrew swej nazwie są jedynie opisem konkretnych przedmiotów, a nie modułów. W programie studiów wyróżniono bowiem cztery moduły:

- A. Moduł kształcenia ogólnego
- B. Moduł podstawowy
- C. Moduł kierunkowy
- D. Moduł kształcenia do wyboru

Należy zatem rozróżnić pojęcie modułu od pojęcia przedmiotu (o czym będzie mowa przy ocenie programu studiów). W początkowych rubrykach przedstawionych dokumentów rozróżnienie to zostało przeprowadzone prawidłowo.

Trudno ocenić kwestię zgodności efektów kształcenia z koncepcją rozwoju kierunku, gdyż w części VII „Perspektywy rozwoju kierunku” Raportu samooceny zostały zawarte uwagi de

lege ferenda wyprowadzone z wyjaśnienia ogromnych trudności małych niepublicznych uczelni wynikających z konieczności zatrudniania na podstawie umów o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy określonej liczby pracowników. Sięgając natomiast do części I.1. „Koncepcja kształcenia” Raportu samooceny czytamy m.in., że „absolwent WSPiNS posiada nie tylko niezbędną wiedzę teoretyczną, ale przede wszystkim umiejętność jej zastosowania umożliwiającą mu rozwiązywanie problemów, jakie spotka na swojej drodze jako pracownik organu administracji publicznej”. Należy stwierdzić, że kierunkowe efekty kształcenia zostały zredagowane w sposób zgodny z takimi założeniami.

Jak już stwierdzono, w opisach poszczególnych przedmiotów (sylabusach) zostały określone efekty kształcenia każdego z przedmiotów i efekty te zostały odniesione do kierunkowych efektów kształcenia. W niektórych przypadkach można jednak mieć wątpliwości co do rzetelności tych odniesień. Przykładowo w opisie przedmiotu Zarządzanie relacjami z klientem efekt 02 zdefiniowano jako „poznał proces obsługi klienta realizowany na podstawie założeń koncepcji zarządzania relacji z klientem” i odniesiono go do efektu kierunkowego K1P_W15 oraz K1P_W16 (po pierwsze: kierunkowe efekty kształcenia kierunku Administracja nie mają takich symboli, po drugie kierunkowy efekt w zakresie wiedzy nr 15 brzmi „zna akty prawne będące podstawą stosunków pracy w administracji publicznej, strukturę stosunku pracy, podstawę nawiązywania i rozwiązywania stosunków pracy oraz podstawowe obowiązki pracownika i pracodawcy”, a zatem w żaden sposób nie wiąże się z relacjami z klientem). Podobne nieprzystające do kierunkowych efektów kształcenia na Administracji odniesienia pojawiły się np. w opisie przedmiotu Marketing. Efekty nr 01 i 02 w zakresie wiedzy odnoszą się do efektu kierunkowego K1P_W25, tymczasem kierunkowych efektów kształcenia w zakresie wiedzy jest tylko 19, nie ma więc efektu nr 25.

Przedstawiony problem jest szerszy i dotyczy całego modułu przedmiotów do wyboru oraz całego modułu kształcenia ogólnego. Załączono bowiem również matryce pokrycia efektów kierunkowych przez efekty kształcenia poszczególnych przedmiotów. Wynika z nich, że dla modułu do wyboru oznaczonego liczbą 2 i dopiskiem w nawiasie „przedmioty obieralne” jest 25 efektów kierunkowych w zakresie wiedzy, 18 w zakresie umiejętności i 13 w zakresie kompetencji społecznych, natomiast dla modułu kształcenia ogólnego - 23 efekty kierunkowe w zakresie wiedzy, 16 w zakresie umiejętności i 11 w zakresie kompetencji społecznych. Tymczasem dla modułu podstawowego, modułu kierunkowego i modułu kształcenia do wyboru (obejmującego przedmioty specjalnościowe i seminarium dyplomowe) jest 19 efektów w zakresie wiedzy, 13 w zakresie umiejętności i 8 w zakresie kompetencji społecznych, a zatem dokładnie tyle efektów w każdym zakresie, ile przewidziano w efektach kształcenia kierunku Administracja. Analizując dokładniej te trzy ostatnie matryce można dojść do wniosku, że tylko one prezentują „pokrycie” efektów kształcenia kierunku Administracja przez efekty kształcenia poszczególnych przedmiotów. Z opisanego powyżej faktu, że liczba poszczególnych efektów w dwóch pozostałych matrycach jest inna niż liczba efektów kierunku Administracja można wyprowadzić wniosek, że te dwie pozostałe matryce nie odnoszą się do efektów kształcenia kierunku Administracja.

Biorąc jednak pod uwagę wyłącznie matryce pokrycia dla modułu podstawowego i modułu kierunkowego (a więc modułów zawierających przedmioty obowiązkowe dla wszystkich

studentów kierunku) należy stwierdzić, że **wszystkie (poza K_U13) efekty kierunkowe są pokryte przez efekty kształcenia przedmiotów obowiązkowych**, a zatem, że każdy student ocenianego kierunku studiów musi osiągnąć wszystkie (poza K_U13) efekty kierunkowe, a w ślad za tym efekty obszarowe dla nauk społecznych. Opisy poszczególnych przedmiotów zawierają zazwyczaj po kilka efektów z zakresu wiedzy, kilka – umiejętności i kilka – kompetencji społecznych i wiążą te efekty zwykle z kilkoma efektami kierunkowymi, aczkolwiek zdarzają się też opisy zawierające po jednym efekcie z każdego zakresu lub efekty przedmiotu „pokrywające” pojedyncze efekty kierunkowe.

Analiza opisów przedmiotów z modułów ogólnego, podstawowego i kierunkowego pozwala na **ogólnie pozytywną ocenę spójności kierunkowych i przedmiotowych efektów kształcenia** z pewnymi zastrzeżeniami. Niezrozumiałe jest przykładowo zamieszczenie w opisie przedmiotu kierunkowego „Socjologia i metody badań socjologicznych” efektu kształcenia (a w ślad za nim również stosownego tematu wykładu) nr 03 „ma wiedzę na temat polskiej statystyki publicznej oraz statystyki publicznej Unii Europejskiej”, skoro w ramach tego samego modułu (a także w tym samym semestrze) przewidziano przedmiot Statystyka z demografią.

Wymieniony wcześniej efekt K_U13 brzmi „ma umiejętności językowe w zakresie prawa i administracji, zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego”. Wskazanie zakresu prawa i administracji jest doprecyzowaniem obszarowego efektu S1P_U11 „ma umiejętności językowe w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla studiowanego kierunku studiów, zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 (...)”. Doprecyzowanie takie należy ocenić jak najbardziej pozytywnie z punktu widzenia przyporządkowania ocenianego kierunku studiów do dziedziny nauk prawnych i dyscypliny nauki o administracji. Niestety szczegółowa analiza opisów przedmiotów „Język angielski – intermediate”, „Język angielski – pre – intermediate”, „Język angielski – elementarny” i „Język rosyjski” doprowadza do wniosku, że żaden z tych przedmiotów nie prowadzi do osiągnięcia efektu kształcenia dotyczącego umiejętności językowych w zakresie prawa i administracji. **Kierunkowy efekt K_U13 nie jest zatem osiągany!**

Drugi zarzut pod adresem wspomnianych matryc pokrycia sprowadza się do tego, że matryce te ukazują jedynie, efekty kształcenia których przedmiotów „pokrywają” poszczególne efekty kierunkowe, nie informują natomiast w jakim stopniu to czynią. A wystarczyłoby wprowadzić symbole: +, ++, +++, gdzie im większa liczba plusów, tym większy stopień osiągania danego efektu kształcenia.

Jako całkowicie zgodne z obowiązującym prawem (par. 4 ust. 4 Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia - Dz.U. Nr 243, poz. 1445 z późn. zm.) należy uznać to, że efekty kształcenia zarówno kierunkowe, jak i poszczególnych przedmiotów zostały określone jednakowo zarówno dla formy studiów stacjonarnych, jak i niestacjonarnych.

Szczególnie ważne w przypadku profilu praktycznego informacje o stopniu uwzględnienia wymagań rynku pracy i organizacji zawodowych umożliwiających nabycie uprawnień do wykonywania zawodu oraz o zakresie wpływu absolwentów i przedstawicieli pracodawców w formułowaniu efektów kształcenia należy uznać za enigmatyczne i ogólnikowe. We wspomnianej już części I.1 Raportu samooceny wspomina się o opiniach pracodawców „zwracających uwagę na brak przygotowania praktycznego do wykonywania zawodu przez absolwentów różnych uczelni”, a także o tym, że „koncepcja kształcenia została opracowana w porozumieniu z kadrą naukową uczelni, która posiada doświadczenie praktyczne oraz z przedstawicielami organów administracji”. Nie kwestionując praktycznych doświadczeń kadry Uczelni należy jednak zauważyć brak przekonujących dowodów realnego wpływu tzw. interesariuszy zewnętrznych na ostateczny kształt efektów kształcenia zarówno całego kierunku Administracja, jak i poszczególnych przedmiotów.

Jak już wspomniano wszystkie (poza K_U13) efekty kierunkowe są pokryte przez efekty kształcenia przedmiotów obowiązkowych, z czego wynika, że każdy student ocenianego kierunku studiów musi osiągnąć wszystkie (poza K_U13) efekty kierunkowe. Prawidłowa realizacja celów i szczegółowych efektów kształcenia poszczególnych przedmiotów oraz praktyk zawodowych stwarza w przekonaniu Zespołu Oceniającego możliwość osiągnięcia kierunkowych i przedmiotowych efektów kształcenia.

Zespół Oceniający nie znalazł na stronie internetowej Uczelni kierunkowych efektów kształcenia ani przedstawionych Zespołowi opisów poszczególnych przedmiotów, co w dobie społeczeństwa informatycznego należy uznać za niedociągnięcie w kwestii dostępności opisu założonych efektów kształcenia.

Zgodnie z Uchwałą nr 10/2/2012 Senatu Szkoły Wyższej Przedsiębiorczości i Nauk Społecznych w Otwocku z dnia 27 czerwca 2012 r.), oraz umieszczonej w Programie kształcenia Tabeli pokrycia obszarowych efektów kształcenia przez kierunkowe efekty kształcenia, efekty poszczególnych przedmiotów są zamieszczone w opisach przedmiotów (sylabusach), Studenci czerpią wiedzę o tych efektach bezpośrednio od nauczycieli akademickich, którzy udostępniają je im na pierwszych zajęciach z danego przedmiotu.

Zgodnie z par. 18 ust. 6 Regulaminu studiów w Wyższej Szkole Przedsiębiorczości i Nauk Społecznych w Otwocku „plany studiów i programy kształcenia powinny być podane do wiadomości studentów i nauczycieli akademickich co najmniej 3 miesiące przed rozpoczęciem roku akademickiego poprzez umieszczenie na tablicach ogłoszeń oraz na stronie internetowej Uczelni”. Wymienione w tym przepisie programy kształcenia obejmują w myśl par. 1 ust. 2 pkt 9 tegoż Regulaminu opis zakładanych efektów kształcenia i programy studiów. Ponadto zgodnie z ust. 8 par. 18 Regulaminu „prowadzący zajęcia ma obowiązek przedstawić studentom na pierwszych zajęciach” m.in. opis przedmiotu zawierający efekty kształcenia, program zajęć i wykaz zalecanej literatury przedmiotu.

Ocena dokumentów, a w szczególności: 1) umieszczonych w Programie kształcenia Efektów kształcenia dla kierunku studiów Administracja (stanowiących formalnie załącznik do

uchwały nr 10/2/2012 Senatu Szkoły Wyższej Przedsiębiorczości i Nauk Społecznych w Otwocku z dnia 27 czerwca 2012 r.), 2) również umieszczonej w Programie kształcenia Tabeli pokrycia obszarowych efektów kształcenia przez kierunkowe efekty kształcenia, 3) opisów modułu kształcenia / przedmiotu (sylabusów) pozwala na **pozytywną ocenę zrozumiałości sformułowań i sprawdzalności efektów kształcenia.**

Raport samooceny zawiera stwierdzenie, że „system weryfikacji osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia przebiega w kilku etapach”, a mianowicie:

- 1) po zakończeniu nauki przedmiotu / modułu,
- 2) weryfikacja efektów uzyskanych w wyniku odbycia praktyk,
- 3) proces dyplomowania,
- 4) weryfikacja przez interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych,
- 5) na podstawie monitorowania losów absolwentów.

Ad.1) Weryfikacja efektów kształcenia uwzględnia wszystkie efekty w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, w związku z czym muszą być stosowane różne sposoby weryfikacji. W myśl cytowanego już par. 18 ust. 8 regulaminu studiów „prowadzący zajęcia ma obowiązek przedstawić studentom na pierwszych zajęciach” m.in. (pkt 2 tego ustępu) regulamin zajęć określający sposób bieżącej kontroli wyników nauczania, tryb i terminarz zaliczania, w tym sposób i tryb ogłaszania wyników sprawdzianów, testów, kolokwii i innych form zaliczania, zasady usprawiedliwiania nieobecności na zajęciach, formę egzaminu, zasadę ustalania oceny łącznej z przedmiotu oraz inne zasady. Dochodzi przy tym do swoistego zdublowania regulacji, gdyż pkt 1 tego ustępu nakazuje prowadzącemu przedstawienia studentom na pierwszych zajęciach opisu przedmiotu. W rzeczywistości przedstawione opisy zawierają znacznie więcej elementów (zostały one wyliczone powyżej) niż tylko wspomniane w pkt 1 ust. 8 par. 18 „efekty kształcenia, program zajęć i wykaz zalecanej literatury przedmiotu”. Wysoko należy ocenić fakt wskazania w opisach przedmiotów sposobów weryfikacji efektów kształcenia z przyporządkowaniem, który sposób weryfikuje który efekt, form dokumentacji osiągniętych efektów kształcenia oraz elementów i wagi mających wpływ na ocenę końcową. **Ogólnie wysokiej oceny systemu weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia** nie mogą w istotny sposób obniżyć drobne wątpliwości, np. dotyczące tego, czy efekt „potrafi współdziałać i pracować w grupie (...)” może być sprawdzany przy pomocy egzaminu pisemnego, który ze swej istoty nie powinien raczej zakładać współdziałania studentów w grupach (przykładowo jest tak w opisach przedmiotów: Procesy informacyjne w zarządzaniu, Socjologia i metody badań socjologicznych). Wątpliwości nasuwa również sytuacja, w której jakiś wskazany w opisie przedmiotu sposób weryfikacji jakiegoś efektu kształcenia, a nawet kilku efektów, nie ma w ogóle wpływu na ocenę z przedmiotu (np. z Bankowości, Marketingu, Polityki gospodarczej, Zachowań organizacyjnych, Zarządzania jakością, Zarządzania relacjami z klientem). Jeszcze bardziej wątpliwe są sytuacje odwrotne, tzn. takie, gdy jakiś element

wpływający w określonym procencie na ostateczną ocenę nie został wcześniej wskazany jako sposób weryfikacji żadnego efektu kształcenia (jest tak np. w opisie Prawa pracy i prawa urzędniczego, czy Mikro- i makroekonomii). Wręcz zastrzeżenia, a nie tylko wątpliwości budzi opis przedmiotu Finanse publiczne i prawo finansowe, z którego wynika, że efekt 06 nie jest weryfikowany przy pomocy żadnego środka. To samo dotyczy efektów 09, 10 i 11 przedmiotu Legislacja administracyjna.

Ad.2) Efekty kształcenia dla modułu / przedmiotu Praktyka zawodowa zostały w poprawny sposób określone w Opisie modułu kształcenia / przedmiotu (sylabusie) zarówno w zakresie wiedzy, umiejętności, jak i kompetencji społecznych. Ten opis jest najdokładniejszym dokumentem dotyczącym nie tylko efektów kształcenia praktyki, ale również jej realizacji oraz weryfikacji osiągnięcia założonych efektów kształcenia. To w oparciu o regulacje zawarte w Opisie przygotowana została informacja w Raporcie samooceny m.in. o tym, że „praktyki realizowane są kolejno na trzech ostatnich semestrach studiów i nie podlegają zwolnieniu”. Łączny czas trwania praktyki nie może być mniejszy niż 120 godzin i może być dzielony proporcjonalnie (po 40 godzin) lub nieproporcjonalnie na trzy ostatnie semestry. Zawarta w Ogólnym opisie przedmiotu informacja, że „studenci studiów stacjonarnych odbywają praktykę w okresie wakacyjnym, a niestacjonarnych – w dowolnym terminie” różni się nieco od regulacji zawartej w ust. 3 art. I Postanowienia ogólne poprzednio obowiązującego Regulaminu praktyk studenckich studentów Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Nauk Społecznych w Otwocku, który wszedł w życie z dniem 5 marca 2008 r.: „praktyki studenckie mogą być odbywane w okresie wakacji lub w ciągu roku akademickiego, pod warunkiem, że nie będą kolidowały z zajęciami dydaktycznymi i sesją egzaminacyjną”. Wspomniane zróżnicowanie studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych znalazło się w obecnie obowiązującym Regulaminie praktyk studenckich w Wyższej Szkole Przedsiębiorczości i Nauk Społecznych w Otwocku, który wszedł w życie z dniem 28 maja 2013 roku. Na marginesie warto zauważyć niefortunność sformułowania „także w ciągu roku akademickiego” (par.2 ust. 8 zd. II nowego Regulaminu) , gdyż w świetle par. 17 ust. 1 i 2 Regulaminu studiów w Wyższej Szkole Przedsiębiorczości i Nauk Społecznych w Otwocku „rok akademicki rozpoczyna się 1 października i trwa do 30 września następnego roku kalendarzowego”, a zatem obejmuje również okres wakacji.

Wracając do regulacji zawartych w nowym Regulaminie praktyk studenckich należy pochwalić przepis par. 1 ust. 2 „Praktyki studenckie stanowią integralną część procesu kształcenia, są obowiązkowe i podlegają zaliczeniu na ocenę” oraz szczegółowe opisy każdej z trzech praktyk zawarte w par. 5 Regulaminu. Trudno ocenić stosunek powołanego sformułowania o obowiązkowości praktyk do regulacji par. 24 ust. 8 i ust. 11 Regulaminu studiów, zgodnie z którymi rektor może zaliczyć pracę zawodową studenta jako jego praktykę oraz „warunki zwalniania studenta z obowiązku odbycia praktyki określa Senat Uczelni”.

Nadzór nad przebiegiem praktyk sprawuje opiekun praktyk studenckich (opiekun uczelniany) powoływany przez Kierownika Katedry (par. 6 ust. 1 Regulaminu praktyk). To właśnie do kompetencji opiekuna praktyk należy dokonywanie wpisów w indeksie będących „formalnym wyrazem zaliczenia praktyki” (par. 10 ust. 4 Regulaminu praktyk).

Wskazane w Opisie modułu kształcenia / przedmiotu (sylabusie) sposoby weryfikacji efektów kształcenia (sprawozdanie z wykonywanych czynności podczas praktyki wraz z oceną opiekuna praktyk, dokumentacja sporządzona podczas praktyki zawodowej wraz z oceną opiekuna praktyk, studium przypadku przygotowane w ramach pracy własnej i przygotowany projekt realizowany i zaliczany w ramach konsultacji) **należy ocenić pozytywnie** jako środki umożliwiające weryfikację osiągnięcia wszystkich efektów kształcenia. Wydaje się, że doprecyzowania wymagałoby jedynie to, czy chodzi o opiekuna praktyk będącego nauczycielem akademickim (por. rubrykę Metody dydaktyczne w Opisie modułu kształcenia / przedmiotu (sylabusie), czy o opiekuna praktyki będącego pracownikiem Zakładu pracy (por. par. 2 ust. 1 pkt 2 wzorcowego Porozumienia w sprawie organizacji praktyki zawodowej dla studentów Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Nauk Społecznych w Otwocku). Rozróżnienie takie znalazło się już w nowym Regulaminie praktyk (por. wspomniany już par. 6 ust. 1 mówiący o opiece uczelnianym i par. 9 ust. 2 dotyczący zakładowego opiekuna praktyk).

Ad.3) Proces dyplomowania znajduje swą podstawę normatywną w rozdziale 9 Regulaminu studiów, zgodnie z którego par. 49 ust. 1 warunkiem dopuszczenia do egzaminu dyplomowego jest m.in. „uzyskanie zaliczeń z wszystkich przedmiotów i praktyk oraz zdanie wszystkich egzaminów” i „złożenie pracy dyplomowej”, a zatem de facto osiągnięcie wszystkich założonych efektów kształcenia.

Informacja zawarta w Raporcie samooceny, że w skład komisji, przed którą odbywa się egzamin dyplomowy, wchodzi kierownik katedry, promotor i recenzent nie jest wiernym powtórzeniem par. 50 ust. 2 Regulaminu studiów, zgodnie z którym – obok promotora i recenzenta – w skład tej komisji wchodzi rektor, który jedynie może powierzyć przewodnictwo komisji innemu nauczycielowi akademickiemu. Istotniejsza jest jednak regulacja zawarta w ust. 1 tego par. 50, w myśl której „egzamin dyplomowy jest egzaminem ustnym i obejmuje tematykę związaną z pracą dyplomową oraz z kierunkiem studiów”. Należy zatem przyjąć, że egzamin ten daje możliwość wyrywkowej weryfikacji osiągnięcia przez studenta efektów kształcenia zarówno przypisanych do przedmiotu Seminarium dyplomowe, jak i efektów kierunkowych. **Należy to ocenić pozytywnie.**

Sceptycznie trzeba natomiast podejść do informacji zawartej w Raporcie samooceny, iż „po zakończeniu obron losowo wybrane prace dyplomowe oraz protokoły z przeprowadzonego egzaminu dyplomowego poddane zostają ocenie formalnej przez wydziałowe komisje zapewniania jakości kształcenia. Wątpliwości biorą się stąd, że uchwała nr 6/2013 Senatu Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Nauk Społecznych w Otwocku z dnia 28 maja 2013 r. w sprawie systemu zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia oraz powołania przewodniczącego Komisji do spraw Jakości Kształcenia reguluje jedynie działalność Komisji jako organu ogólnouczelnianego. Informacji o Wydziałowej Komisji nie znajdziemy też w części VI.1. Raportu samooceny poświęconej Wewnętrznemu systemowi zapewniania jakości. Zatem wobec braku jakichkolwiek śladów istnienia i działalności Wydziałowej Komisji Zapewnienia Jakości Kształcenia, przewidziana wyżej wymienioną uchwałą 6/2013 procedura nie jest realizowana, a informacja, że ocenia ona losowo wybrane prace dyplomowe oraz protokoły z egzaminu dyplomowego nie może być prawdziwa.

Ad.4)

Uczelnia powiadomiła Zespół, że „po opracowaniu efektów kształcenia wysłano je do konsultacji pracodawcom. Przyjmowano uwagi, prowadzono rozmowy i dyskusje.”, jednak Zespołowi Oceniającemu nie wyjaśniono, jakie konkretnie uwagi pracodawców (interesariuszy zewnętrznych) przyjęto, trudno zatem ocenić, jak duży był ich wpływ na ukształtowanie efektów kształcenia. Nie ma jednak podstaw, by zakwestionować udział interesariuszy zewnętrznych w formułowaniu efektów kształcenia i programu studiów. Nie sposób również kwestionować udziału interesariuszy wewnętrznych.

Ad.5)

Uczelnia poinformowała Zespół Oceniający o planie działań zmierzających do weryfikacji efektów kształcenia na podstawie monitorowania losów absolwentów. Plan ten należy ocenić jak najbardziej pozytywnie. Oceniany kierunek studiów funkcjonuje zbyt krótko, aby absolwenci mieli możliwość wywarcia wpływu na obowiązujące aktualnie efekty kształcenia, gdyż kiedy efekty te były formułowane, oceniany kierunek nie miał jeszcze absolwentów. A zatem ocenie może podlegać jedynie wspomniany plan działań. Ocena ta jest – jak wspomniano – pozytywna.

Uczelnia poinformowała w Raporcie samooceny, że przyczynami odsiewu były: zmiana kierunku (3 osoby), skreślenie za zaległości w opłatach (2 osoby) i rezygnacja ze studiów (2 osoby). Uwzględniając fakt, że liczba absolwentów wyniosła wg tegoż raportu: w 2012 r. 17 osób, a w 2013 r. – 5 osób, taka skala odsiewu wydaje się dosyć duża. Trudno byłoby jednak ustalić, w jakim stopniu na decyzję studentów o zmianie kierunku lub rezygnacji ze studiów wpłynęła niemożność osiągnięcia zamierzonych efektów kształcenia.

W trakcie wizytacji Zespół Oceniający uzyskał informację, że w roku akad. 2012/13 odsiew wynosił 3 osoby (2 za złe wyniki w nauce, 1 rezygnacja studenta bez podania przyczyn), w roku akad. 2011/12 natomiast aż 27 osób, z czego aż 17 za złe wyniki w nauce, a w roku akad. 2010/11 – 14 osób, z czego 9 za złe wyniki w nauce.

Z przepisu § 18 ust. 8 Regulaminu studiów w Wyższej Szkole Przedsiębiorczości i Nauk Społecznych w Otwocku wynika m.in., że sposób bieżącej kontroli wyników nauczania, tryb i terminarz zaliczania, formę egzaminu i zasadę ustalania oceny łącznej z przedmiotu prowadzący zajęcia ma obowiązek przedstawić studentom na pierwszych zajęciach. Informacje o sposobie weryfikacji efektów kształcenia poszczególnych przedmiotów zamieszczone zostały również w sylabusach, w których wyjaśniono także, które efekty są weryfikowane przy pomocy konkretnych sposobów weryfikacji, a ponadto wskazano studentom tzw. wagi, czyli wyjaśniono, w jakim procencie na końcową ocenę przedmiotu wpływa każdy ze sposobów weryfikacji efektów kształcenia. Pozytywnie należy zatem ocenić dostępność tych informacji dla studentów.

Jak zauważono wyżej, Uczelnia ma sensowny plan działań w tym zakresie, ale chyba nie jest on jeszcze wdrożony, trudno zatem mówić o jakiegokolwiek efektywności działalności.

Kierunek Administracja nie był jeszcze oceniany przez PKA”.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Ocena ogólna prac dyplomowych.

1. Wszystkie teczki studenta zawierają informacje podstawowe o pracy, wymagane przepisami obowiązującymi.
2. Do każdej pracy załączone oświadczenie o samodzielnym jej przygotowaniu przez studenta
3. Brak znormalizowanej kwestii pisania recenzji i opinii promotorskich, skoro niektóre są pisane odręcznie i przez to są nieczytelne. Tylko niektóre zostały napisane na komputerze.
4. Jedna praca nie powinna zostać dopuszczona do obrony z uwagi na skalę błędów.
5. W momencie oceny Uczelnia prowadziła dopiero II rok studiów w ramach profilu praktycznego, stąd też prace nie były oceniane pod tym kątem. Warto jednak wskazać na przyszłość, że prace poddane ocenie w bardzo małym stopniu wykazują się ujęciem praktycznym. Tematy są na zbyt dużym stopniu ogólności i nie wykazują odniesienia do konkretnej gminy czy urzędu. Takie konstruowanie prac nie będzie stanowić należytego sposobu weryfikacji osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, w momencie gdy kolejny rocznik studentów rozpocznie studia na III roku w ramach profilu praktycznego.

Ocena końcowa kryterium ogólnego: znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia *kryteriów szczegółowych*

- 1) Zakładane przez Uczelnię efekty kształcenia odnoszące się do programu studiów, stopnia i profilu kształcenia na kierunku Administracja studia I stopnia o profilu praktycznym są zgodne z KRK oraz koncepcją rozwoju kierunku i umożliwiają uzyskanie uprawnień wymaganych do wykonywania zawodu. Jednakże trudno jest jasno ocenić, czy i w jakim stopniu uwzględniają oczekiwania rynku pracy.
- 2) Efekty kształcenia programu studiów administracja studia I stopnia zostały sformułowane (poza nielicznymi wyjątkami) w sposób prawidłowy i zrozumiały, i są sprawdzalne
- 3) Uczelnia stosuje przejrzysty system oceny efektów kształcenia, umożliwiający weryfikację zakładanych celów i ocenę osiągania efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia. System ten jest powszechnie dostępny.
- 4) Uczelnia ma przygotowany plan działań w zakresie monitorowania karier absolwentów na rynku pracy, ale nie jest on jeszcze wdrożony. Trudno zatem mówić o jakiegokolwiek efektywności jego działania.

3. Program studiów umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

1. Realizowany program kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta

Jak zauważono w części dotyczącej efektów kształcenia wśród efektów poszczególnych lektoratów zabrakło odniesienia do efektu kierunkowego K_U13 „ma umiejętności językowe w zakresie prawa i administracji, zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego”. Również dokładna analiza poszczególnych tematów zajęć z przedmiotów „Język angielski – intermediate”, „Język angielski – pre – intermediate”, „Język angielski – elementary” i „Język rosyjski” doprowadza do wniosku, że żaden z tych przedmiotów nie prowadzi do osiągnięcia efektu kształcenia dotyczącego umiejętności językowych w zakresie prawa i administracji. Kierunkowy efekt K_U13 nie jest zatem osiągany!

Oprócz tego ewidentnego błędu pojawiają się też pewne wątpliwości. Przykładowo wśród efektów przedmiotu „Prawo cywilne z umowami w administracji” jest 04 „wie na czym polega odpowiedzialność cywilnoprawna, w tym odpowiedzialność deliktowa organów administracji publicznej”. Tymczasem analizując szczegółowo tematy poszczególnych wykładów i ćwiczeń z tego przedmiotu trudno znaleźć takie, dzięki którym wspomniany efekt, zwłaszcza w części dotyczącej odpowiedzialności deliktowej organów administracji publicznej, mógłby zostać osiągnięty. Ewentualny argument, że student osiąga ten efekt podczas samokształcenia łatwo odeprzeć stwierdzeniem, że zagadnienie odpowiedzialności deliktowej organów administracji publicznej jest zbyt trudne, by oczekiwać od studenta jego znajomości bez omówienia go podczas zajęć z udziałem nauczyciela akademickiego.

Poza tymi wyjątkami realizowany program kształcenia umożliwia osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia.

2. Zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy i metody dydaktyczne tworzą spójną całość

Ogólna ocena programu studiów jest pozytywna. Założone efekty kształcenia zarówno kierunkowe, jak i poszczególnych przedmiotów, treści programowe poszczególnych przedmiotów, a ponadto formy i metody dydaktyczne tworzą spójną całość i dają szansę na to, by absolwenci studiów rzeczywiście osiągalni wszystkie (oprócz jednego) założone efekty kształcenia.

Jak już było nadmieniane o zakładanych efektach kształcenia poszczególnych przedmiotów, treściach programowych, formach i metodach dydaktycznych dowiedzieć się można z dokumentów zatytułowanych „Opis modułu kształcenia / przedmiotu (sylabus)”. Dokumenty te są w rzeczywistości sylabusami poszczególnych przedmiotów, a nie modułów.

Czas trwania studiów to sześć semestrów, co w przypadku studiów pierwszego stopnia jest **całkowicie zgodne z obowiązującymi przepisami.**

Równie pozytywnie można ocenić – na podstawie szczegółowej analizy opisów modułów kształcenia / przedmiotów (sylabusów) – prawidłowość doboru treści kształcenia, form zajęć dydaktycznych i metod kształcenia. Główne formy realizacji zajęć dydaktycznych to wykłady, samokształcenie, ćwiczenia audytoryjne, wykłady prowadzone przez praktyków i projekty. Stosowane metody dydaktyczne to przede wszystkim wykłady, czasami z elementami prezentacji multimedialnej, dyskusja.

Zgodnie z par. 29 ust. 3 Regulaminu studiów „liczbę punktów przypisaną poszczególnym modułom / przedmiotom ustala senat w planach studiów”. Zabrakło w Regulaminie wyjaśnienia, że Senat nie ma w tym względzie całkowitej swobody decyzyjnej, gdyż ta liczba powinna odzwierciedlać nakład pracy przeciętnego studenta. W Opisach modułów kształcenia / przedmiotów (sylabusach) dokonano stosownych obliczeń, prawie we wszystkich przypadkach okazywało się, że „sumaryczne obciążenie pracą studenta” jest wyrażane liczbą podzieloną przez 25, dzięki czemu niezwykle łatwe okazywało się przyznanie poszczególnym przedmiotom liczby punktów stanowiącej iloraz sumarycznego obciążenia i liczby 25 jako liczby godzin uzasadniającej przyznanie jednego punktu ECTS. **Ogólna ocena tego zagadnienia jest zatem pozytywna.** Zdarzyły się jednak wyjątki.

W Opisach modułów kształcenia / przedmiotu (sylabusach) niektórych przedmiotów popełniono błąd matematyczny, a mianowicie wpisano, że sumaryczne obciążenie pracą studenta wynosi 75 godzin, co uzasadnia przyznanie 3 punktów ECTS, gdy tymczasem suma liczb odpowiadających liczbie godzin poszczególnych składowych w rzeczywistości wynosi 60. Przyznanie takiemu przedmiotowi 3, a nie 2 punktów ECTS jest w ocenie Zespołu Oceniającego **ewidentnym błędem**. Dotyczy to następujących przedmiotów: Finanse lokalne, Karnoprawne instrumenty administrowania gospodarką, Nadzór nad samorządem terytorialnym, Prawne aspekty zwalczania szarej strefy podatkowej, Prawo podatkowe, Sądownictwo administracyjne.

Za oczywistą omyłkę pisarską należy uznać liczbę 50 zamiast 150 w Opisie modułu kształcenia / przedmiotu (sylabusie) przedmiotu Postępowanie egzekucyjne w administracji (w części tabeli ”Formy realizacji zajęć dydaktycznych” w podsumowaniu liczby godzin na studiach stacjonarnych). W sylabusie przedmiotu Publiczne prawo gospodarcze na pierwszej stronie w rubryce „Formy realizacji zajęć dydaktycznych” nie dokonano podsumowania liczby godzin dydaktycznych, natomiast w części „Bilans punktów ECTS” w rubryce „Całkowity nakład pracy” na studiach niestacjonarnych popełniono błąd matematyczny, a mianowicie powinno być 110, a nie 100 godzin, ale nawet ta liczba 110 godzin w pełni uzasadnia przyznanie 4 punktów ECTS.

Pewną wątpliwość nasuwa też przeznaczenie 2 godzin na „obecność na egzaminie” z Legislacji administracyjnej w sytuacji, w której wśród sposobów weryfikacji efektów kształcenia tego przedmiotu żadnego egzaminu w ogóle nie wymieniono.

Określoną w planie i programie studiów sekwencję przedmiotów należy ocenić **pozytywnie**. Niewątpliwie logicznej kolejności poszczególnych przedmiotów sprzyja specjalna rubryka w sylabusie wskazująca wymagania formalne czyli przedmioty wprowadzające. Niestety również w tej kwestii można się dopatrzeć drobnych niedociągnięć. Jako przedmioty

wprowadzające dla Organizacji i zarządzania w administracji publicznej (przedmiot realizowany w drugim semestrze, czyli na pierwszym roku) wskazano Naukę administracji, Prawo administracyjne i Podstawy organizacji i zarządzania. Tego ostatniego przedmiotu w ogóle nie ma w planie studiów, natomiast dwa pierwsze w rzeczywistości wcale nie poprzedzają Organizacji i zarządzania w administracji publicznej. Analiza jego założonych efektów kształcenia nie potwierdza jednak tezy, by ich osiągnięcie było uzależnione od wcześniejszego osiągnięcia efektów kształcenia Nauki o administracji i Prawa administracyjnego.

Efekty kształcenia dla modułu / przedmiotu Praktyka zawodowa zostały w poprawny sposób określone w Opisie modułu kształcenia / przedmiotu (sylabusie) zarówno w zakresie wiedzy, umiejętności, jak i kompetencji społecznych, o czym była już mowa w części dotyczącej efektów kształcenia. Tu należy stwierdzić, że tematyka praktyki zawodowej, jej wymiar, rozłożenie w czasie na trzy ostatnie semestry studiów oraz dobór miejsc odbywania **stwarzają realną szansę na osiągnięcie przez studenta uczestniczącego w praktykach założonych efektów kształcenia.**

Również organizacja procesu kształcenia **umożliwia osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia.** Uczelnia deklaruje, że w organizacji procesu kształcenia uwzględniono wymagania wynikające z przepisów Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia, a konkretnie utworzono program kształcenia, na który składają się efekty kształcenia i program studiów. Zespół Oceniający potwierdza tę opinię, zauważa ponadto, że zajęcia prowadzone są zarówno w formie wykładów (służących głównie przekazywaniu wiedzy), jak i w formie ćwiczeń, podczas których – w ograniczonych liczebnie grupach – studenci nabywają określone umiejętności i wykształcają kompetencje społeczne.

Regulamin studiów zawiera w par. par. 25 - 28 dosyć obszerną regulację indywidualizacji kształcenia. Ostatni z tych przepisów dotyczy studentów niepełnosprawnych, ale zawiera jedynie ogólnikową deklarację zapewniania takim studentom odpowiednich warunków odbywania i zaliczania zajęć, a także wprowadza możliwość odbywania studiów (decyzją rektora) według indywidualnej organizacji studiów. Jest to de facto powtórzenie normy wynikającej z punktu 4 ust.2 par. 27, który to ustęp 2 wylicza sześć kategorii studentów, którzy mają możliwość studiowania według indywidualnej organizacji studiów. Nie ma wśród nich studentów wybitnie uzdolnionych, gdyż ta forma indywidualizacji procesu kształcenia polega jedynie (par. 27 ust. 1) na zmianie terminu lub/i sposobu realizacji oraz zaliczania modułów / przedmiotów obowiązujących w semestrze / roku studiów. Dla studentów, którzy wyróżniają się najwyższymi wynikami w nauce (por. par. 26 ust. 1 Regulaminu studiów) i zaliczyli już pierwszy rok studiów (par. 26 ust. 2) przepis par. 25 Regulaminu studiów przewiduje drugą formę indywidualizacji procesu kształcenia, a mianowicie indywidualny program studiów, obejmujący indywidualny plan studiów i program kształcenia. Takie studiowanie odbywa się pod kierunkiem opiekuna dydaktycznego wybranego przez rektora (par. 26 ust. 3) i zatwierdzonego przez senat, który zatwierdza również indywidualny plan

studiów i program kształcenia (par. 26 ust. 5). Przybliżone tu regulacje prawne dotyczące **indywidualizacji procesu kształcenia należy ocenić pozytywnie.**

Wątpliwości dotyczą praktycznego stosowania tych przepisów. Zaprezentowana Zespołowi Oceniającemu PKA Uchwała nr 9/2013 Senatu Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Nauk Społecznych w Otwocku z dnia 28 maja 2013 r. (a więc relatywnie z końcowego okresu zajęć dydaktycznych roku akademickiego 2012/2013) w sprawie zatwierdzenia zasad studiowania według indywidualnego planu studiów i programu kształcenia oraz opiekuna dla studenta III roku (...) w swej istocie wprowadziła dla tego studenta indywidualną organizację studiów w trwającym już semestrze letnim roku akad. 2012/13 „polegającą na udzieleniu prawa do ustalania z nauczycielami prowadzącymi zajęcia indywidualnych terminów realizacji przedmiotów z semestru piątego i szóstego”, a więc z semestru, który już się zakończył i semestru, który właśnie trwa. W pozostałym zakresie student studiuje według ogólnie obowiązującego programu kształcenia i planu studiów kierunku Zarządzanie.

Kierunek Administracja nie był jeszcze oceniany przez PKA”.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego: znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1. Poza nielicznymi wyjątkami, realizowany program kształcenia na kierunku administracja studia I stopnia umożliwia studentom osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta.
2. Zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne tworzą spójną całość.

4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zagwarantowania realizacji celów edukacyjnych programu studiów

- 1) Liczba pracowników naukowo – dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji umożliwią osiągnięcie założonych celów i efektów realizacji danego programu

Liczba pracowników naukowo – dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji nie umożliwia w pełni osiągnięcia założonych celów i efektów danego programu studiów. Wynika to z faktu zbyt wąskiego przypisania efektów kształcenia - wyłącznie do dyscypliny nauki o administracji, podczas gdy określona część efektów kształcenia jest właściwa dla dyscypliny nauk prawnych i nauk ekonomicznych.

- 2) Dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne kadry, zwłaszcza tworzącej minimum kadrowe, są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia; na kierunkach o profilu praktycznym w procesie kształcenia uczestniczą nauczyciele z doświadczeniem praktycznym, związanym z danym kierunkiem studiów

Po dokonanej analizie pod względem formalnym akt osób, które wchodzi w skład minimum kadrowego na kierunku „administracja” należy uznać, iż **nie zostały spełnione** warunki określone w § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445, z późn. zm.) – *minimum kadrowe dla studiów pierwszego stopnia na określonym kierunku studiów stanowi co najmniej trzech samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej sześciu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora.*

Wszyscy nauczyciele akademicy zaliczeni do minimum kadrowego studiów pierwszego stopnia zatrudnieni są uczelni na podstawie umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku semestru, a więc zostały spełnione wymagania określone w § 13 ust. 1 powyższego rozporządzenia.

Ponadto warunki określone w § 13 ust. 3 (*nauczyciel akademicki może być wliczony do minimum kadrowego w danym roku akademickim, jeżeli osobiście prowadzi na danym kierunku studiów zajęcia dydaktyczne w wymiarze co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku samodzielnych nauczycieli akademickich i co najmniej 60 godzin zajęć dydaktycznych w przypadku nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora lub tytuł zawodowy magistra*) nie zostały spełnione w stosunku do jednego nauczyciela akademickiego. Wszystkie dane dotyczących powyższych informacji zawarte są w załączniku nr 5.

Podczas weryfikacji teczek osobowych, a w szczególności oświadczeń o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego, stwierdzono, iż wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają warunki określone w art. 112a ustawy z dn. 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.). Kwalifikacje naukowe nauczycieli akademickich potwierdzają odpowiednie dokumenty zawarte w ich teczkach osobowych. Deklarowane doświadczenie zawodowe nauczycieli akademickich znajduje odzwierciedlenie w dokumentacji – świadectwach pracy.

Analiza minimum kadrowego, zgodnie z § 20 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445, z późn. zm.), przeprowadzona została na podstawie przepisów tego rozporządzenia.

- a) Oświadczenia o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego pozwoliły na stwierdzenie, że wszystkie osoby wskazane przez uczelnię do minimum kadrowego, spełniły warunki art. 112a ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r., poz. 572 i 742). W teczkach osobowych znajdują się dokumenty potwierdzające posiadanie deklarowanych tytułów i stopni naukowych. Umowy o pracę zawierają wymagane prawem elementy.
- b) Ośmiu spośród dziewięciu zgłoszonym do minimum kadrowego nauczycielom akademickim zaplanowano prowadzenie na kierunku studiów i poziomie kształcenia zajęć dydaktycznych w wymiarze przewidzianym przepisami § 13 ust. 3 w/w rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

- c) **Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji nie umożliwia w pełni osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji danego programu.** Liczba osób mogących współtworzących minimum kadrowe – 6 osób.
- Minimum kadrowe współtworzą trzy osoby ze stopniem doktora habilitowanego, i wszystkie osoby zgłoszone do minimum mogą go współtworzyć zarówno w warstwie formalnej jak i merytorycznej.
 - W grupie osób ze stopniem doktora zgłoszonych do minimum kadrowego zostało 6 osób, i trzy (3) osoby z punktu widzenia posiadanego dorobku i doświadczenia praktycznego mogą współtworzyć minimum kadrowe. Trzy osoby posiadają dorobek nie mieszczący się w dyscyplinie nauk o administracji do których zostały przypisane efekty kształcenia na ocenianym kierunku (jedna osoba spośród tych trzech jednocześnie nie może współtworzyć minimum ze względów formalnych – zbyt mała liczba godzin przydzielonych zajęć). Zaliczenie tych trzech osób do minimum kadrowego mogłoby nastąpić na podstawie zbieżności posiadanego przez nich dorobku z kształtem programowym kierunku i tym samym przydziałem zajęć, ale tylko pod warunkiem przypisania efektów kształcenia na ocenianym kierunku do dyscypliny nie tylko nauki o administracji, ale np. nauki ekonomiczne czy nauki prawne. Gdyż w tym zakresie wobec tych osób występuje zbieżność pomiędzy posiadanym dorobkiem, programem realizowanym i tak określonym przyporządkowaniem efektów kształcenia do dyscypliny. Przyporządkowanie efektów kształcenia ocenianego kierunku wyłącznie do dyscypliny nauki o administracji powoduje, że dorobek tych trzech osób z minimum kadrowego posiadających dorobek z dyscypliny nauk prawnych i ekonomicznych, wykracza poza obszar nauk o administracji, i nie mogą one współtworzyć minimum kadrowego.
 - **Wymaga szczególnego podkreślenia fakt, iż dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne kadry, zwłaszcza tworzącej minimum kadrowe, są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia.** Jednak brak owej adekwatności wobec elementu formalnego, gdyż efekty kształcenia na ocenianym kierunku są przypisane wyłącznie do dyscypliny nauki o administracji. Niemożność zaliczenia trzech osób ze stopniem doktora do minimum kadrowego wynika z faktu zbyt wąskiego przypisania zakładanych efektów kształcenia na ocenianym kierunku, jedynie do nauk o administracji, podczas gdy osoby te posiadają dorobek również z obszaru nauk prawnych i ekonomicznych.
- d) Na kierunku o profilu praktycznym, a z takim mamy tu do czynienia, w procesie kształcenia uczestniczą nauczyciele z doświadczeniem praktycznym, związanym z danym kierunkiem studiów, choć ten stopień praktycznych doświadczeń jest różny. W procesie kształcenia uczestniczą osoby, które w swoim doświadczeniu zawodowym wykazują się należyty profilem praktycznym. Są to radcy prawni, adwokaci, sędziowie, prokuratorzy, urzędnicy administracji rządowej szczebla centralnego, jak i urzędnicy samorządowi różnych szczebli, radni, eksperci urzędów centralnych.

- e) Minimum kadrowe poddawane ocenie w trakcie wizytacji charakteryzuje się należyta stabilnością. I tak w grupie osób posiadających tytuł naukowy lub stopień naukowy doktora habilitowanego zatrudnienie osób nastąpiło odpowiednio: 20.09.2011, 18.09.2010 r., 01.03.2011, zaś w grupie osób ze stopniem doktora: 1.10.2007 r., 1.10.2010 r., 24.09.2011 r., 17.09.2011 r., 18.09.2010 r., 24.09.2011 r. Zatrudnienie osób w składzie minimum kadrowego następuje wedle potrzeb i można stwierdzić, że minimum kadrowe wykazuje należyta stabilność.
- f) Obsada zajęć jest generalnie właściwa, i zasady doboru kadry do prowadzenia zajęć są stosowane należyte. Niemniej jednak, w kilku przypadkach obsada zajęć może budzić wątpliwości (Załącznik. Kryterium nr 4.2. Wadliwość obsady zajęć dydaktycznych). W pozostałym zakresie obsada zajęć jest właściwa i zapewnia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.
- g) Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe, do liczby studentów kierunku (104) spełnia wymagania § 17 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445, z późn. zm.). Wynosi 1: 17,33 przy obowiązującym na wizytowanym kierunku nie mniejszym niż 1: 160.
- Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe do liczby studentów kierunku spełnia wymagania § 17 ust. 1 pkt. 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445) wynosi ok. 1:17,33.
- 3) Jednostka prowadzi politykę kadrową sprzyjającą podnoszeniu kwalifikacji i zapewnia pracownikom warunki rozwoju naukowego i dydaktycznego, w tym także przez wymianę z uczelniami i jednostkami naukowo-badawczymi w kraju i za granicą

Kryteria doboru kadry nauczycieli akademickich nie wykazuje się żadną specyfiką. O zatrudnieniu decyduje Rektor. Uczelnia nie prowadzi sformalizowanego systemu doboru i selekcji kadry. Jednostka nie prowadzi specjalnej polityki kadrowej prowadzącej do podnoszenia kwalifikacji pracowników. Nie stwarza również specjalnych warunków rozwoju naukowego i dydaktycznego. Uczelnia nie prowadzi w tym zakresie wymiany z uczelniami i jednostkami naukowo-badawczymi w kraju i za granicą. Istniejący system bazuje raczej na pozyskiwaniu specjalistów – praktyków z rynku oraz na wykorzystywaniu ich doświadczenia i umiejętności w celu prowadzenia zajęć ze studentami.

Załącznik nr 5. Nauczyciele akademicy realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe.

Cz. I. Nauczyciele akademicy stanowiący minimum kadrowe.

Cz. II. Pozostali nauczyciele akademicy.

Załącznik nr 5A – tabela z opisem osób współtworzących minimum kadrowe.

Załącznik nr 6 - Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena.

Hospitacje zajęć wykazały, że prowadzący zajęcia są należycie przygotowani i posiadają należyte kwalifikacje. Sale są należycie wyposażone w sprzęt audiowizualny, jednak zastrzeżenia można mieć co do sposobu jego wykorzystania przez niektórych prowadzących. W szczególności sposób przygotowanych prezentacji, a następnie wykorzystywanych w trakcie zajęć, powinien być bardziej przemyślany. Sposób prezentacji nie zawsze był właściwy, slajd obejmował zbyt dużo materiału. Prowadzący powinni wykorzystywać prezentację ppt. w sposób, który jest dla odbiorców bardziej przyjazny, a tego typu materiały powinny stanowić jedynie materiał pomocniczy.

Opinie prezentowane przez nauczycieli akademickich podczas spotkania z ZO.

Spotkanie odbyło się w dniu 9 listopada 2013 r., w Sali czytelni, i trwało od godz. 14.00 do 14.50. W spotkaniu uczestniczyło 7 osób. Przewodniczący ZO przedstawił ogólne założenia wizytacji, cel, charakter i tryb dokonywanej wizytacji na ocenianym kierunku. Poruszono kwestię postrzegania przez zabranych nauczycieli akademickich profilu praktycznego, jaki od dwóch lat został wprowadzony na ocenianym kierunku. Omówiono przyczyny jakie stoją za wyborem tej uczelni i tego kierunku przez nowych studentów. Zwrócono uwagę na bardzo złe stosunki z władzami samorządowymi lokalnymi. Zebrani wyrazili niepokojącą uwagę, iż zauważalne w środowisku jest zjawisko pauperyzacji nauczycieli akademickich w skali ogólnokrajowej, czego przykładem jest fakt, iż zarobki osób ze stopniami naukowymi są niższe aniżeli nauczycieli nauczających w systemie oświaty. Zwrócono uwagę na potrzebę upowszechniania otwartych zasobów wiedzy, ogólnie dostępnych, dających możliwość czerpania z dorobku naukowego w zakresie nauk społecznych w sposób ogólnodostępny i wolny od opłat. Podstawowym elementem toczonej dyskusji była kwestia profilu praktycznego. Wyrażone opinie były różne, różne postrzegania czym tak naprawdę powinien być profil praktyczny. Poruszono również zagadnienie ocen okresowych nauczycieli, oraz tego czy Uczelnia pozyskuje środki zewnętrzne. W tym zakresie widoczne są pewne braki gdy chodzi o finansowanie zewnętrzne działalności uczelni.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego – częściowo

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji nie umożliwia osiągnięcie w pełni założonych celów kształcenia i efektów realizacji danego programu,
- 2) Dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne kadry, zwłaszcza tworzącej minimum kadrowe, są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia; na kierunkach o profilu praktycznym w procesie kształcenia uczestniczą nauczyciele z doświadczeniem praktycznym, związanym z danym kierunkiem studiów. Trzy osoby ze stopniem doktora posiadają dorobek w obszarze wykraczającym poza dyscyplinę nauki o administracji do której przypisano efekty kształcenia ocenianego kierunku (jedna z tych osób jednocześnie ma przydzieloną zbyt małą liczbę godzin i nie może współtworzyć minimum kadrowego, ze względów formalnych). Tym samym uczelnia nie dysponuje

wymaganym składem kadrowym niezbędnym do posiadania minimum kadrowego z powodu braku trzech osób ze stopniem naukowym doktora.

- 3) Jednostka nie prowadzi własnej wyodrębnionej polityki kadrowej sprzyjającej podnoszeniu kwalifikacji pracowników, ani nie prowadzi wymiany z uczelniami i jednostkami naukowo-badawczymi w kraju i za granicą.

5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Nauk Społecznych w Otwocku posiada własną bazę dydaktyczną mieszczącą się w Otwocku przy ul. Armii Krajowej 13. Podczas oceny Władze Uczelni przedstawiły Zespołowi Oceniającemu stosowny akt własności budynku. Budynek mieści łącznie 11 sal dydaktycznych (część multimedialnych), dwie pracownie komputerowe dające 45 stanowisk komputerowych. Pomieszczenia są dobrze wyposażone w podstawowy sprzęt biurowy oraz pomoce naukowe.

Uczelnia oferuje praktyczny profil kształcenia, jednakże specyfika zajęć nie wymaga wykorzystywania specjalistycznego oprzyrządowania, poza sprzętem i oprogramowaniem komputerowym.

Uczelnia nie dysponuje specjalistyczną pracownią przydatną kształceniu na kierunku administracja, ani w nauczaniu języków obcych. Funkcjonuje natomiast sala komputerowa z kilkunastoma sprawnymi komputerami. Nie można było podłączyć się do internetu w sposób tradycyjny ani poprzez WiFi.

Budynek nie jest przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo, nie ma wind ani podjazdów.

Pomieszczenia i budynek jest utrzymywany w należyтым porządku sanitarnym i technicznym, podlega regularnym przeglądom i ubezpieczeniu.

Zajęcia mające charakter praktyczny są realizowane w zwykłych salach. Zajęciami praktycznymi są zgodnie z programem kształcenia i planem studiów – ćwiczenia. Poza siedzibą Szkoły, efekty kształcenia odnoszące się do komponentów praktycznych, realizowane są w miejscach odbywania praktyk studenckich, te jednakże w dużym stopniu pozostają tożsame z miejscem zatrudnienia studentów i na tej podstawie są zaliczane.

Uczelnia zabezpieczania środki materialne na utrzymanie budynków i ich przystosowanie do kształcenia.

Biblioteka i czytelnia WSPiNS mieszczą się na parterze budynku. Biblioteka udostępnia książki będące w jej zasobach, nie praktykuje się wymiany międzybibliotecznej.

Czytelnia mieści się w sali nr 2, w zasadzie jest to sala dydaktyczna. Ilość publikacji dostępnych studentom jest znikoma, jest to zaledwie kilkanaście tytułów czasopism polskojęzycznych, a tych przydatnych na kierunku administracja jest wyjątkowo skromna. Czasopisma te (po jednym numerze) znajdują w zaszklonej i zamkniętej gablocie.

Biblioteka jest skomputeryzowana (program MAK), kataloguje się nowe pozycje oraz prace dyplomowe. Ruch biblioteczny jest mały, ale adekwatny względem liczebności studentów. Czytelnictwo utrzymuje się na poziomie kilku miesięcznie, natomiast wypożyczenia - kilkunastu.

Zasoby biblioteczne gromadzone są na potrzeby kierunku studiów, dominuje w zasadzie literatura polska, ilość pozycji obcojęzycznych jest znikoma. Wielkość księgozbioru nie jest imponująca, Uczelnia deklaruje posiadanie księgozbioru rzędu 6 tys. woluminów, 1500 dokumentów w postaci elektronicznej (CD) oraz wydanych jako kasety magnetofonowe i video.

Biblioteka prenumeruje czasopisma specjalistyczne, związane z prowadzonymi kierunkami studiów i zajęciami, tj. z zakresu: socjologii, europeistyki, administracji, polityki społecznej. Ilość tytułów jest bardzo skromna: *Finanse Publiczne*, *Samorząd terytorialny*, *Personel i Zarządzanie*, *Studia Regionalne i lokalne*. Do gazet codziennych należą: *Gazeta Otwocka*, *Linia Otwocka*, *Tygodnik Regionalny*.

Weryfikacja księgozbioru na potrzeby dydaktyczne wskazuje, że Uczelnia nie zapewnia należytego wsparcia studentom. Analiza zasobów biblioteki z punktu widzenia zalecanych pozycji w sylabusach ujawniła, że brakuje wielu egzemplarzy literatury podstawowej i uzupełniającej, są nawet takie przedmioty, gdzie żadna ze wskazanych w sylabusie pozycji nie jest na stanie bibliotecznym (Załącznik. Kryterium nr 5. Zasoby biblioteczne).

Uczelnia nie zapewnia studentom dostępu do Wirtualnej Biblioteki Nauki, nie oferuje także naukowych baz danych. Prasa bieżąca sprowadza się do tygodnika *Polityka* i gazet lokalnych. Biblioteka gromadzi polskie akty prawne. Budżet Uczelni na zakup literatury nie jest określony z góry, jednakże realizuje się zakupy według zamówień składanych przez nauczycieli akademickich. Średnio roczne wydatki na literaturę wahają się na poziomie 7 tys. PLN.

Brakuje jednakże specjalistycznego oprogramowania w pracowniach komputerowych, które umożliwiałoby zdobywanie dodatkowych umiejętności oraz podnoszenie ogólnego poziomu kompetencji absolwenta. Zbiory biblioteczne są małe i nie zapewniają wszystkim studentom potrzebnych materiałów. Wiele zbiorów jest przestarzałych (np. kodeks prawa cywilnego wydany w 2004 roku), nie zawierają one nowelizacji ustaw które są kluczowe na kierunku administracja. Uczelnia nie jest przystosowana do potrzeb studentów niepełnosprawnych.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego – znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Baza lokalowa ukazuje się zróżnicowanie, z jednej strony stan techniczny budynków prezentuje wysoki poziom techniczny i sanitarny, podobnie zaplecze socjalne, zdecydowanie gorzej wygląda zabezpieczenie na potrzeby nauczania zasobów bibliotecznych, dostępu do internetu i naukowych baz danych czy nieprzygotowanie obiektu względem osób niepełnosprawnych. Uczelnia spełnia jedynie elementarne potrzeby dydaktyczne w zakresie sal oraz sprzętu multimedialnego.

6.Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

Rezultaty prowadzonych badań naukowych są wykorzystywane w procesie kształcenia; na kierunkach o profilu ogólnoakademickim jednostka stwarza studentom możliwość uczestnictwa w badaniach naukowych oraz zdobycia wiedzy i umiejętności przydatnych w pracy naukowo-badawczej.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego – nie podlega ocenie

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia *kryterium szczegółowego*. Uczelnia nie prowadzi działalności naukowej, w którą byliby zaangażowani studenci.

7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

- 1) Zasady i procedury rekrutacji studentów są przejrzyste, uwzględniają zasadę równych szans i zapewniają właściwą selekcję kandydatów na dany kierunek studiów

Zasady rekrutacji są sformułowane w sposób nie dyskryminujący żadnej grupy kandydatów. Pozwalają one jednakże dostać się na Uczelnię każdej zainteresowanej osobie, która posiada wystarczające środki finansowe na pokrycie kosztów czesnego. W ten sposób kandydaci nie są w żaden sposób selekcjonowani, co może powodować, iż na Uczelnię aplikują osoby nie posiadające niezbędnego poziomu kompetencji do podjęcia studiów.

- 2) System oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, zawiera standardowe wymagania i zapewnia przejrzystość oraz obiektywizm formułowania ocen

Studenci uważają, że studia na kierunku administracja w Wyższej Szkole Przedsiębiorczości i Nauk Społecznych w Otwocku wymagają od nich znaczącego nakładu pracy. Uznali, że punktacja ECTS raczej niewłaściwie oddaje niezbędny czas do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Sekwencja przedmiotów w opinii studentów, nie podzielonej przez ZO, jest przypadkowa i jak sami przyznają, kolejność realizacji większości przedmiotów mogłaby być dowolna. System oceny osiągnięć studentów zapewnia przejrzystość i obiektywizm formułowania ocen. Procedury walidacji są określane podczas pierwszych zajęć w semestrze, a następnie są skrupulatnie przestrzegane.

- 3) Struktura i organizacja programu ocenianego kierunku studiów sprzyja krajowej i międzynarodowej mobilności studentów

Międzynarodowa i krajowa wymiana studentów nie istnieje na ocenianym kierunku. Przyczyny są całkowicie typowe dla studentów niestacjonarnych. Większość z nich posiada stałe zobowiązanie pracy lub rodzinę, przez co nie mają możliwości wyjazdu w ramach programu wymiany. Uczelnia, znając te przyczyny, nie przejawia aktywności we wdrażaniu programów wymian krajowych i międzynarodowych.

- 4) System pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów oraz skutecznemu osiągnięciu założonych efektów kształcenia.

Opieka dydaktyczna sprawowana przez nauczycieli akademickich nie podlega ze strony studentów żadnym zastrzeżeniom. Praca dziekanatu i współpraca z władzami Uczelni zostały

bardzo wysoko ocenione przez studentów. Tematyka pracy dyplomowej jest formułowana w porozumieniu z promotorem, który to jest wybierany bezpośrednio przez studenta.

Studenci są motywowani do nauki przede wszystkim przez samych siebie. Osoby podejmujące studia na kierunku Administracja w WSPiNS są zdeterminowane, by podnieść swoje kwalifikacje zawodowe. Oczywiście istnieje także czynnik motywujący ze strony Uczelni - stypendia rektorskie dla najlepszych studentów. Kryteria stypendium są zgodne z Ustawą Prawo o Szkolnictwie Wyższym.

W wizytowanej jednostce proces przyznawania świadczeń pomocy materialnej w zakresie stypendiów socjalnych funkcjonuje w sposób niemal prawidłowy. Mianowicie Uczelnia dopuszcza staranie się o stypendium socjalne zaledwie dwa razy do roku, zamiast przyjętej zasady – każdego miesiąca. Decyzje w indywidualnych sprawach studenckich konstruowane są zgodnie z artykułami Kodeksu Postępowania Administracyjnego. Wypłata świadczeń odbywa się bez zbędnych opóźnień. Studenci podczas spotkania stwierdzili, że są zadowoleni z opieki socjalnej, dydaktycznej i materialnej jaką rozlicza nad nimi Uczelnia. Obawę budzi podstawowa mocna strona Uczelni wskazywana przez studentów – niskie czesne. Może to oznaczać, że studenci kierowali się jedynie kryterium finansowym przy wyborze Uczelni, a nie jakością nauczania na niej. Uczelnia pobiera także opłatę niezgodną z prawem. Mianowicie pobierana jest opłata 410 PLN za przystąpienie do egzaminu dyplomowego, co jest niezgodne z Ustawą Prawo o Szkolnictwie Wyższym.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego – częściowo

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Procedury i zasady rekrutacyjne są przejrzyste, lecz nie pozwalają na przeprowadzenie selekcji kandydatów mających predyspozycje do studiowania. Uczelnia znacząco spełnia kryterium szczegółowe.
- 2) Zdaniem studentów program kształcenia nie jest optymalnie nastawiony na proces systematycznego uczenia się. W Opinii studentów brakuje przemyślanego założenia łączącego przedmioty w większe cykle nauczania. Zapewniona jest przejrzystość i obiektywizm oceniania. Częściowe spełnienie kryterium szczegółowego.
- 3) Uczelnia nie prowadzi programów wymiany krajowej i międzynarodowej. Struktura i organizacja studiów jest dostosowana do prowadzenia takiej wymiany, lecz nigdy to nie zostało zweryfikowane w praktyce. W związku z czym nie istnieją procedury związane z prowadzeniem wymiany. Uczelnia nie spełnia kryterium szczegółowego.
- 4) Uczelnia sprawuje wystarczającą opiekę materialną i dydaktyczną nad studentami. Działalność naukowo-badawcza na ocenianym kierunku nie istnieje, zatem nie sposób jej ocenić. Uczelnia pobiera niezgodne z prawem opłaty za przystąpienie do egzaminu dyplomowego, w związku z czym kryterium szczegółowe spełnia jedynie częściowo.

8. Jednostka rozwija wewnętrzny system zapewniania jakości zorientowany na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów

- 1) Jednostka wypracowała przejrzystą strukturę zarządzania kierunkiem studiów oraz dokonuje systematycznej, kompleksowej oceny efektów kształcenia; wyniki tej oceny

stanowią podstawę rewizji programu studiów oraz metod jego realizacji zorientowanej na doskonalenie jakości jego końcowych efektów

Uczelniane regulacje dotyczące wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia w Wyższej Szkole Przedsiębiorczości i Nauk Społecznych w Otwocku podlegały zmianom. W raporcie samooceny powoływano się bowiem na Uchwałę nr 3/2011 Senatu WSPiNS w Otwocku z dnia 9 lutego 2011 r., a podczas wizytacji przedstawiono uchylającą ją Uchwałę nr 6/2013 Senatu Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Nauk Społecznych w Otwocku z dnia 28 maja 2013 r. w sprawie systemu zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia oraz powołania przewodniczącego Komisji do spraw Jakości kształcenia. *Biorąc pod uwagę powyższe regulacje można przyjąć, że w Wyższej Szkole Przedsiębiorczości i Nauk Społecznych w Otwocku stworzono wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia, którego procedury należy ocenić pozytywnie. Struktura zarządzania kierunkiem Administracja jest przejrzysta. System stwarza możliwość kompleksowej oceny efektów kształcenia i daje potencjalną szansę na rewizję programu studiów i metod jego realizacji pod wpływem wspomnianej oceny efektów kształcenia. Uczelnia deklaruje, że po zakończeniu pierwszego cyklu kształcenia na profilu praktycznym dokonana zostanie ponowna weryfikacja założonych pierwotnie efektów kształcenia przy udziale pracodawców. Zalecić można by jedynie lepsze dokumentowanie udziału interesariuszy zwłaszcza zewnętrznych w poszczególnych procedurach dotyczących jakości kształcenia.*

- 2) W procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości uczestniczą pracownicy, studenci, absolwenci oraz inni interesariusze zewnętrzni

Wszyscy nauczyciele zarówno etatowi jak również zatrudnieni na podstawie umowy o dzieło, biorą udział zarówno w tworzeniu programów przedmiotów, efektów kształcenia i określenia sposobów ich weryfikacji. Prowadzone są dyskusje w ramach katedr oraz podejmowane decyzje podczas obrad Senatu. Aktywność ta pozwala zweryfikować zakładane efekty kształcenia.

Uczelnia ma dobre relacje z otoczeniem lokalnym. W ciągu dwunastu lat kształcenia studentów WSPiNS wypracowała bardzo dobre relacje z otoczeniem wpisując się w rozwój miasta i regionu. Dobre relacje z organami administracji publicznej przekładają się na dobre warunki współpracy. Praktycy lokalni zostali wykorzystani zarówno do tworzenia efektów kształcenia, jak również do ich weryfikacji. Po opracowaniu efektów kształcenia wysłano je do konsultacji pracodawcom. Stosowne dokumenty zostały przedstawione w trakcie wizytacji. Przyjmowane były uwagi, prowadzono rozmowy i dyskusje, a następnie opracowano efekty końcowe. Pracodawcy zobowiązali się przyjmować studentów na praktyki. Uczelnia planuje po zakończeniu pierwszego cyklu kształcenia na profilu praktycznym dokonania ponownej weryfikacji założonych pierwotnie efektów kształcenia przy udziale pracodawców.

Wyniki oceny systemu są na bieżąco wykorzystywane w procesie zarządzania kierunkiem i w celu doskonalenia kształcenia. W zależności od stwierdzonego uchybienia, rektor wydaje polecenia i podejmuje decyzje służbowe, łącznie z rozwiązaniem umowy o pracę z nauczycielem, który otrzymuje negatywną ocenę. Wyniki procesu ankietyzacji są dostępne dla studentów w dziekanacie, jednakże studenci nie korzystają z możliwości zapoznania się z nimi. Studenci mają poczucie skuteczności ankiet, bowiem nauczyciele akademicki którzy byli słabo oceniani przez nich, zostali usunięci od nauczania. Należy jednak zauważyć, że proces ankietyzacji jest jedynym narzędziem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w jakim uczestniczą studenci. System panujący na Uczelni można określić jako minimalistyczny i nastawiony na bierną postawę studenta. Działalność przedstawicieli studenckich w Senacie Uczelni oraz w ramach Samorządu Studenckiego jest przez zdecydowaną większość studentów niezauważana. Należy jednak zaznaczyć, że ze względu na charakterystykę studiów zaocznych, kiedy większość studentów posiada duże obciążenia pozauczelniane (praca, rodzina etc.) zaangażowanie jest znacznie mniejsze niż w przypadku studentów dziennych.

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia.

Zakładane efekty kształcenia	Program i plan studiów	Kadra	Infrastruktura dydaktyczna/biblioteka	Działalność naukowa	Działalność międzynarodowa	Organizacja kształcenia
Wiedza	+	+	+/-	-/+	-	+
umiejętności	+	+	+/-	-/+	-	+
kompetencje społeczne	+	+	+/-	-/+	-	+

- + - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia
- +/- - budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia
- - nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego - znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1. Jednostka wypracowała przejrzystą strukturę zarządzania ocenianym kierunkiem studiów, stwarzającą możliwość kompleksowej oceny efektów kształcenia, ale - ze względu na niezakończenie jeszcze pierwszego cyklu kształcenia - nie dokonuje nie dokonuje systematycznej, kompleksowej oceny efektów kształcenia. Tym niemniej Uczelnia powołała organy odpowiedzialne za ten aspekt kształcenia, które mogą dokonać takiej oceny prowadzącej do rewizji programu i metod jego realizacji zorientowanej na doskonalenie jakości jego efektów końcowych z udziałem interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych po zakończeniu całego cyklu kształcenia na ocenianym kierunku.
2. 2. Udział interesariuszy zewnętrznych w kształtowaniu jakości kształcenia na właściwym poziomie, dostosowany do skali kształcenia, oraz potrzeb lokalnych rynku spełnia wymagane kryteria na poziomie w pełni.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	niedostatecznie
1	koncepcja rozwoju kierunku			+		
2	cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji			+		
3	program studiów			+		
4	zasoby kadrowe				+	
5	infrastruktura dydaktyczna			+		
6	prowadzenie badań naukowych	Nie podlega ocenie				
7	system wsparcia studentów w procesie uczenia się				+	
8	wewnętrzny system zapewnienia jakości			+		

Ocena możliwości uzyskania zakładanych efektów kształcenia i rozwoju ocenianego kierunku w wizytowanej jednostce oraz zapewnienia wysokiej jakości kształcenia, a także wskazanie obszarów nie budzących zastrzeżeń, w których wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia jest wysoce efektywny oraz obszarów wymagających podjęcia określonych działań.

Uczelnia podejmuje właściwe kroki i działania na miarę swoich potrzeb, możliwości i skali kształcenia. Jednocześnie trzeba mieć na uwadze fakt, że sam kierunek wobec niskiego naboru stoi pod dużym znakiem zapytania w najbliższej przyszłości. Stąd też wiele elementów będących formą kontaktów z interesariuszami zewnętrznymi powinno przynieść efekty po kolejnym roku akademickim. Podstawowe wyzwanie jakie stoi przed uczelnią w roku akademickim 2014/2015 to sprostanie z jednej strony praktycznemu profilowi kształcenia, uzyskanie zadowalającego poziomu naboru, i utrzymanie kadry naukowo-dydaktycznej w prawem wymaganym zakresie. Istniejące kanały informacyjne z interesariuszami zewnętrznymi, potwierdzone stosownymi pismami, korespondencją wzajemną pozwalają zapewnić należyty poziom kształcenia, jednak należy mieć na uwadze, że element ten w silnym stopniu będzie determinowany samym wynikiem naboru.

Zaleca się:

3. rozwijać współpracę z zewnętrznymi i wewnętrznymi interesariuszami w działaniach na rzecz budowy kultury jakości kształcenia i uwzględniania oczekiwań rynku pracy.
4. rozwijać komunikację pomiędzy uczelnią a studentami;
5. wdrożyć monitorowanie karier absolwentów na rynku pracy;
6. dokonać właściwej wyceny przedmiotów w punktach ECTS;
7. rozważyć modyfikację osadzenia kierunku i efektów kształcenia w systemie nauk lub zmodyfikować skład minimum kadrowego;

8. prowadzić politykę kadrową zapewniającą minimum kadrowe i sprzyjającą rozwojowi zawodowemu nauczycieli akademickich;
9. zabezpieczyć na potrzeby nauczania zasoby biblioteczne, dostęp do internetu i naukowych baz danych oraz przystosować obiekt do potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo;
10. zbudować takie procedury i zasady rekrutacyjne, by pozwalały na przeprowadzenie selekcji kandydatów mających predyspozycje do studiowania;
11. rozwijać mobilność studentów;
12. stosować przepisy prawa w postępowaniu względem studentów;
13. zapewnić stały merytoryczny nadzór nad realizacją prac dyplomowych, wypracować przejrzystą strukturę zarządzania ocenianym kierunkiem studiów, dokonywać systematycznej, kompleksowej oceny efektów kształcenia.

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej po odpowiedzi na raport z wizytacji

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	niedostatecznie
1	koncepcja rozwoju kierunku			+		
2	cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji			+		
3	program studiów			+		
4	zasoby kadrowe			+		
5	infrastruktura dydaktyczna			+		
6	prowadzenie badań naukowych	Nie podlega ocenie				
7	system wsparcia studentów w procesie uczenia się			+		
8	wewnętrzny system zapewnienia jakości			+		